

Bhp na stanowiskach pracy wyposażonych w komputery

Praca przy komputerze obciąża mocno zarówno wzrok, jak też, poprzez wymuszoną pozycję ciała, mięśnie i kości pracownika. Dlatego ustawodawca określił wymogi, które musi spełnić pracodawca zatrudniający pracowników przy tego rodzaju pracy. Odnoszą się one do bezpieczeństwa i higieny pracy, a także do warunków na stanowisku pracy, które powinny być dostosowane do możliwości pracownika.

Stanowisko komputerowe

Obowiązki pracodawcy w zakresie wymagań bhp, a także ergonomii dla stanowisk pracy wyposażonych w monitory ekranowe oraz dotyczące organizacji pracy na tych stanowiskach określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe. Wyjaśnia ono m.in. pojęcia związane z pracą na wymienionych stanowiskach. Przez monitor ekranowy należy rozumieć urządzenie do wyświetlania informacji w trybie alfanumerycznym lub graficznym, niezależnie od metody uzyskiwania obrazu. Natomiast stanowisko pracy jest to przestrzeń pracy, wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, obejmującym m.in. monitor ekranowy, klawiaturę lub inne urządzenia wejściowe, jednostkę centralną lub stację dyskiety, drukarkę, skaner, mysz, stół, krzesło, podnózek.

Regulacji wymienionego aktu prawnego nie stosuje się m.in. do:

- systemów komputerowych przeznaczonych głównie do użytku publicznego,
- systemów przenośnych nieprzeznaczonych do użytkowania na danym stanowisku pracy,
- maszyn do pisania z wyświetlaczem ekranowym.

Zatem przepisów rozporządzenia nie stosuje się do stanowisk pracy wyposażonych w laptopy, czyli urządzenia przenośne, a tylko do stanowisk wyposażonych w komputery stacjonarne.

Czas pracy przy monitorze ekranowym

Pracownikiem wykonującym pracę na stanowisku wyposażonym w monitor ekranowy jest każda osoba zatrudniona przez pracodawcę, w tym praktykant i stażysta, użytkująca monitor ekranowy w czasie pracy co najmniej przez połowę dobowego wymiaru czasu pracy. Określony przez ustawodawcę wymóg wykonywania pracy co najmniej przez połowę dobowego wymiaru czasu pracy odnosi się do normy 8-godzinnej.

Odnosnie czasu użytkowania monitora ekranowego wypowiedział się Departament Warunków Pracy Ministerstwa Gospodarki i Pracy (publ. Attest - Ochrona Pracy 3/2005, str. 32). Sformułowanie wskazujące minimalny okres użytkowania monitora ekranowego należy odnieść do art. 129 K.p., tj. do 8-godzinnej normy dobowej i 40-godzinnej normy tygodniowej, biorąc pod uwagę okres rozliczeniowy. Jeśli w okresie rozliczeniowym

faktyczny czas pracy pracownika przy monitorze wynosi co najmniej połowę wymiaru czasu pracy, to pracownik spełnia wymóg, o którym jest mowa w rozporządzeniu.

Pracującym przy monitorze ekranowym jest pracownik użytkujący go co najmniej 4 godziny na dobę.

Natomiast w kwestii codziennej pracy przy monitorze ekranowym powyżej połowy dobowego wymiaru czasu pracy, stanowisko zajął Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie, który w wyroku z dnia 10 października 2006 r., sygn. akt II SA/OI 535/06, uznał, że: "Nie jest istotna okoliczność, iż przekroczenie połowy dobowego czasu pracy przy komputerze nie ma miejsca każdego dnia. Przyjęcie interpretacji, iż przepis § 2 pkt 4 rozporządzenia z dnia 1 grudnia 1998 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe (...) wymaga, aby pracownik codziennie pracował przy komputerze więcej niż połowę dobowego czasu pracy prowadziłoby do obejścia prawa. (...)"

Organizacja pracy przy monitorze

Pracodawca jest obowiązany organizować stanowiska pracy wyposażone w monitory ekranowe w taki sposób, aby spełniały minimalne wymagania bhp i ergonomii wynikające z załącznika do wymienionego rozporządzenia. Ponadto ciąży na nim powinność informowania pracowników o zasadach ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy na tych stanowiskach, w tym także o wynikach oceny warunków pracy w aspektach wymienionych w § 5 ust. 1 rozporządzenia oraz przeszkolenia w zakresie bhp.

Obowiązkiem pracodawcy jest także zapewnienie:

- łączenia przemiennie pracy związanej z obsługą monitora ekranowego z innymi rodzajami prac nieobciążającymi narządu wzroku i wykonywanymi w innych pozycjach ciała, przy nieprzekraczaniu godziny nieprzerwanej pracy przy obsłudze monitora ekranowego lub
- co najmniej 5-minutowej przerwy w pracy, wliczanej do czasu pracy, po każdej godzinie pracy przy obsłudze monitora ekranowego (§ 7 rozporządzenia).

Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe podlegają także profilaktycznej opiece zdrowotnej. Jeżeli wyniki badań okulistycznych przeprowadzonych w ramach tej opieki wykażą potrzebę stosowania okularów korygujących wzrok podczas pracy przy obsłudze monitora ekranowego, to do ich zapewnienia, zgodnie z zaleceniem lekarza, obowiązany jest pracodawca.

Realizacja obowiązku zapewnienia pracownikom okularów do pracy przy komputerze może, zgodnie ze wskazaniem lekarskim, odbywać się poprzez ich zakup przez pracodawcę bądź zwrot kosztów poniesionych na ich nabycie przez pracownika.

Ustawodawca nie wskazał do jakiej kwoty pracodawca powinien pokryć koszty zakupu okularów. Koszt ten obejmuje cenę szkieł, robocizny i oprawek, przy czym dotyczy oprawek o podstawowym standardzie. Kwota, do wysokości której pracodawca pokryje zakup

okularów, a także częstotliwość ich zakupu, zależy od jego uznania i może zostać określona w przepisach zakładowych.

Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1.12.1998 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe (Dz. U. nr 148, poz. 973)